

ne. Peter roede sin første passager over sundet, da han var bare syv år gammel.

På Peter Frederiksens tid kunne passagerer fra Virksund hejse en signalplade på en mast for at tilkalde færgen. Denne mast kan stadig ses i dag.

I 1950'erne gik debatten højt om, hvorvidt der skulle bygges en dæmning over Virksund til erstatning for færgen for at få en bedre og hurtigere vejforbindelse mellem Hobro og Skive. Landmænd, handelsmænd og fiskere så forskelligt på denne idé. Landmændene så fordele i etableringen af en dæmning med sluse, så deres jorder ikke blev oversvømmet af saltvand ved de kraftige nord- og vestenstorme. Fiskerne derimod frygtede at en dæmning ville ødelægge fiskeriet i Hjarbæk Fjord.

Det blev efter megen diskussion besluttet at bygge en dæmning.

I 1963 blev arbejdet påbegyndt, og den 9. august 1966 blev dæmningen indviet.

Allerede inden dæmningen var færdig, oplevede de lokale fiskere de sørgelige konsekvenser. Saltindholdet i Hjarbæk Fjord faldt fra ca. 20% og til under 6%, hvilket betød at sild, skrubber, ål og ørreder døde og flød rundt i fjorden samtidig med at vandplanterne gik i forrådnelse.

I begyndelsen af 1970'erne konstaterede man en meget høj tilførsel af kvælstof og fosfor. Det betød, at der næsten

ingen fisk var tilbage i fjorden, at vandet blev plumret, og at hele den sydlige del af fjorden i perioder blev udsat for en massiv myggeplage.

Igenom de næste mange år diskuterede man derfor, om sluseportene skulle åbnes, så der kunne ske en udskiftning af vandet, og saltindholdet i vandet samtidig kunne blive øget. Viborg Amtsråd besluttede i 1986, at portene skulle stå permanent åbne, så fjorden kunne genskabes. Men først efter yderligere næsten 5 år, bl.a. på grund af opførelsen af kystsikring af lavtliggende engarealer, blev sluserne åbnet - nemlig den 20/4 1991 - og siden har de været åbne.

Den gamle færgen i Sundstrup

Kilder: Materialer fra Ulbjerg lokalhistorisk arkiv, borgere i Sundstrup, www.viborglanddistrikter.dk, Henrik Bugge Mortensens bog: "Ved den blå fjords kyster" og gamle avisartikler.

Plancher og foldermaterialer udarbejdet af www.grobund.com og www.degngrafik.dk i tæt samarbejde med Sundstrup Borgerforening.

Færgesfart ved Sundstrup

Frem til opførelsen af Virksund dæmningen i 1966 var der færgefart over det smalle Virksund mellem fiskerlejerne Virksund og Sundstrup. Der er ca. 225 meter imellem de to små anløbsbroer. Fra år 1459 har man historisk dokumentation for transporten over sundet.

Fra ca. 1810 og frem til 1929 ved historikerne, at færgesejladsen foregik med en 35 fod "træfærge" eller pram, der kunne fragte vogne og biler. Ofte var der to mand til at ro. Var det kraftigt blæsevejr måtte der fem-seks mand til, fortæller den

Sundstrup færgen med motorcykel og færgemand Peter Frederiksen ved årene.

Den gamle færge med bil og færgemand Peter Frederiksen (tv)

sidste færgemand, Peter Frederiksen i et tidligere interview. Peter Frederiksens familie varetog færgetransporten fra 1838 og frem til dæmningsens indvielse i 1966.

Skulle der heste og køer over sundet, blev de tøjret til prammen og svømmede selv over.

Efterhånden som jernbanenettet og vejene blev forbedret faldt passagertallet, og fra 1929 foregik overfarten med en fladbundet jolle – en såkaldt kaag. Ikke kun mennesker, men også dyr, gods og sågar motorcykler blev fragtet med kaagen over sundet.

Det blev aldrig en god forretning at drive færgefarten over Virksund, og der har igennem tiderne været mange ejere af færgegården, bådene og færgelejet. Ofte måtte færgeriet suppleres med indtægter fra landbrug, handel, told, krodrift og bjærgning og salg af tang.

Ovennævnte Peter Frederiksen, udtalte i et interview fra 1966, at hans timeløn fra færgedriften ikke på noget tidspunkt kom over 3 kroner!

På grund af de ringe indtægter og da det ikke - på trods af mange forsøg - lykkedes at få støtte fra myndighederne til renovering af anlæggene, var såvel færge som kro igennem mange år i en dårlig forfatning.

Allerede i 1810 blev "Generalpostdirektionens konsulent i færgesager, kontreadmiral og fyrdirektør P. Løvenørn" sendt på inspektion til Limfjorden og samtidig bl.a. Virksund. Det var ikke mange positive ting, han meldte tilbage i sin rapport:

- Landingsforholdene var dårlige
- Der var for få folk til at ro færgen over sundet
- Der var dårligt et læskur til ventende passagerer
- – og signalsystemet var elendigt

De rejsende, der kom fra vest og skulle over sundet, måtte således på den tid gå ned til vandet og råbe over mod færgegården, at de ønskede at blive sejlet over. Hvis det blæste meget, kunne man signalere med lygte – og var det mørkt, måtte man signalere med skud fra et gevær!

Den sidste færgemand over sundet var Peter Frederiksen, som i femte generation ejede Virksund Kro og færgefarten. Peter Frederiksen var fra 1927-1966 den, der sled ved årer-

